

“หมู่บ้านตัวอย่าง 4 ดี วิถีพอเพียง”

บ้านคลองไก่อ่เถื่อน

หมู่ที่ 1 ตำบลคลองไก่อ่เถื่อน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว

ร่วมกับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว

ภายใต้โครงการสระแก้วเมืองแห่งความสุขด้วยวิถีพอเพียง

กิจกรรมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สระแก้ว 4 ดี วิถีพอเพียง

บ้านคลองไถ่เทียน

“หมู่บ้านตัวอย่าง 4 ดี วิถีพอเพียง”

บ้านคลองไถ่เถื่อน หมู่ที่ 1 ตำบลคลองไถ่เถื่อน อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

กิริฉัตร วันช่วย.

หมู่บ้าน 4 ดี วิถีพอเพียง หมู่ที่ 1 ตำบลคลองไถ่เถื่อน อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว.

-- พิมพ์ครั้งที่ 2. -- สระแก้ว : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว, 2564.

68 หน้า.

1.การพัฒนาชุมชน. 2. เศรษฐกิจพอเพียง. I. ชื่อเรื่อง.

307.14

ISBN 978-974-337-267-4

สงวนลิขสิทธิ์ตามราชบัญญัติ

ห้ามทำการลอกเลียนแบบไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต

พิมพ์ครั้งที่ 2

มกราคม 2564

บรรณาธิการอำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ ทรายแก้ว

รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ธนานันต์

อาจารย์ปิยะ สงวนสิน

อาจารย์ชัยวุฒิ เทโพธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เศกพร ต้นศรีประภาศิริ

อาจารย์กิริฉัตร วันช่วย

ผู้จัดทำ

ศิลปกรรม

พิจิตร พรหมลี

ออกแบบปก

พิจิตร พรหมลี

จัดพิมพ์โดย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว

เลขที่ 1177 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเกษม

อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27000

โทรศัพท์ : 037-447-043

<http://www.sk.vru.ac.th>

พิมพ์ที่

บริษัท ดีไซน์ ดีไลท์ จำกัด

เลขที่ 69/18 หมู่ที่ 7 ถนนรัตนานิเบศร์

ตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่

จังหวัดนนทบุรี 11140

โทรศัพท์ 089-812-2140

สารบัญ

บทนำ	ค
ประวัติจังหวัดสระแก้ว	2
แนะนำบ้านคลองไถ่เถื่อน	8
ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	8
กระบวนการศึกษาบริบทชุมชน	10
ศักยภาพของหมู่บ้านและแนวทางพัฒนา	13
วิสัยทัศน์ของบ้านคลองไถ่เถื่อน	16
สถานที่สำคัญของชุมชน	18
ข้อมูลพื้นฐานของบ้านคลองไถ่เถื่อน	22
ประเพณีและวัฒนธรรม	27
ทักษะฝีมือและปราชญ์ชุมชน	28

กระบวนการค้นหาบุคคลต้นแบบ	30
“คนดี” ในมุมมองของคลองไก่อี้น	32
“สุขภาพดี” ในมุมมองของคลองไก่อี้น	35
“รายได้ดี” ในมุมมองของคลองไก่อี้น	36
กลุ่มอาชีพเด่น สร้างรายได้ของชุมชน	39
“สิ่งแวดล้อมดี” ชุมชนสิ่งแวดล้อมดี	42
ตลาดนัดชุมชน บ้านคลองไก่อี้น	44
รางวัลแห่งความภูมิใจ	46
รอยยิ้ม ความสุข ของคนในชุมชน	49
แหล่งท่องเที่ยวแนะนำของชุมชน	50
สาส์นจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	52

บทนำ

“คำว่าพอเพียงความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่า พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2541

การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ตามโครงการสระแก้วเมืองแห่งความสุข

ภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง

Sa kaeo Happiness Model

จังหวัดสระแก้ว มีนโยบายพัฒนา “สระแก้วเมืองแห่งความสุข ภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง” เป็นนโยบายการ พัฒนาจังหวัด ของจังหวัดสระแก้ว ที่มีประชาชน เป็นศูนย์กลาง สร้างความสุข ด้วยการเป็น คนดี สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดีและ รายได้ดี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้พื้นที่หมู่บ้าน ตำบล เป็น ฐาน และบูรณาการทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ ทุกภาคส่วนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ด้วยความ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2556 มีพื้นที่นำร่อง เต็มรูปแบบ อำเภอละ 1 ตำบล ตำบลที่เหลือให้นำนโยบายไปปรับใช้ ตามบริบท และมี ปรับปรุงกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมกับพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท อย่างต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ 2558 เพิ่มพื้นที่เป้าหมายโดยความสมัครใจ รวมทั้งสิ้น 33 ตำบล และปี 2559 มีนโยบายเน้นพัฒนาระบบให้มีคุณภาพ ในพื้นที่เป้าหมายเดิม และให้ตำบลที่เหลือนำรูปแบบไปพัฒนาตามบริบท ของพื้นที่ (สำนักงานจังหวัด สระแก้ว, 2557)

ในปีงบประมาณ 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โครงการ “สระแก้วเมืองแห่งความสุข ภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง” เพื่อค้นหา ศักยภาพถอดบทเรียนของแต่ละตำบลที่เป็นตำบลนำร่อง เพื่อให้เห็นความ ชัดเจนของความเป็น “สระแก้วเมืองแห่งความสุข ภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง” มากขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

สระแก้วเมืองแห่งความสุข หมายถึง การที่จังหวัดสระแก้ว เป็นเมืองที่มี คนดี สุขภาพดีสิ่งแวดล้อมดี และรายได้ดี วิถีพอเพียงในทุกหมู่บ้าน และตำบล

วิถีพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตส่วนตัว และการงานด้วยความ รู้ ความสามารถและคุณธรรม มีเหตุมีผล มีความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง

คนดีวิถีพอเพียง หมายถึง คนที่ดำเนินชีวิตส่วนตัวและการงานด้วยความ รู้ ความสามารถและคุณธรรม มีเหตุมีผล มีความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ในตัวเอง

สุขภาพดีวิถีพอเพียง หมายถึง คนที่มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ ครอบครัว/ สังคม และจิตวิญญาณ

สิ่งแวดล้อมดีวิถีพอเพียง หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นคนดี สุขภาพดี และรายได้ดี

รายได้ดีวิถีพอเพียง หมายถึง รายได้จากการประกอบสัมมาชีพเพียงพอ ในการเลี้ยงชีวิตและครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

เอกสารถอดบทเรียนเล่มนี้ มุ่งเน้นการถอดบทเรียนโครงการสระแก้ว เมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง (Sa Kaeo Happiness Model) **บ้านคลองไถ่เถื่อน หมู่ที่ 1 ตำบลคลองไถ่เถื่อน อำเภอคลองหาด** จัดทำขึ้นโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับจังหวัดสระแก้ว ในการถอดบทเรียนสรุปความสำเร็จและกิจกรรม ที่มีในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการถอดบทเรียนเพื่อเรียนรู้กระบวนการ ของชุมชน แนวความคิด แนวปฏิบัติ องค์ความรู้ต่างๆ เพื่อให้เป็นแบบอย่าง ให้แก่ชุมชนอื่น ๆ สามารถนำไปปฏิบัติ และสามารถพัฒนาหมู่บ้านของตน ให้เป็นหมู่บ้านแห่งความสุข ด้วย 4 ดี วิถีพอเพียง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน หรือผู้สนใจข้อมูลในการ นำไปประยุกต์ใช้ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล หรือระดับอำเภอ ในการ ดำเนินงาน ไม่นมากก็น้อย

จังหวัดสระแก้ว

Sakaeo Province

ชายแดนเบ็องบูรพา ป่างามน้ำตกสวย
มากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ ย่านการค้าไทย-เขมร

ประวัติจังหวัดสระแก้ว

เป็นจังหวัดชายแดนตะวันออก แม้ว่าเป็นจังหวัดที่แยกออกจากจังหวัดปราจีนบุรี แต่ก็เก่าแก่มากด้วยอารยธรรมโบราณ โดยจะเห็นได้จากกลุ่มปราสาทโบราณที่มีมากมายกระจายอยู่ทั่วจังหวัด และโบราณวัตถุที่หลงเหลือบอกเล่าเรื่องราว ประวัติศาสตร์ ความรุ่งเรืองของแผ่นดินในอดีตให้แก่คนรุ่นหลัง

นอกจากแหล่งโบราณสถานที่น่าศึกษาทางประวัติศาสตร์แล้ว จังหวัดสระแก้ว ยังมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติปางสีดา ที่เป็นที่รู้จักกันดีในบรรดาผู้รักธรรมชาติทั้งหลายและยังมีอุทยานแห่งชาติตาพระยา อุทยานแห่งชาติแห่งใหม่ ที่มีแนวเขตติดต่อระหว่างไทยกับกัมพูชา นอกจากนี้จังหวัดสระแก้วยังมีประติมากรรมมหัศจรรย์ทางธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวชมและศึกษาอย่างเช่น “ละลุ” ที่มีลักษณะแปลกตา ตั้งอยู่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วยังมีแหล่งการค้าชายแดนขึ้นชื่อ คือ ตลาดโรงเกลือ ที่เชื่อมการค้ามาคมและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้เป็นเส้นทางเดียวกัน ชาวไทยและชาวกัมพูชาข้ามฝั่งเพื่อค้าขายสินค้าและท่องเที่ยวกันเป็นประจำ จึงทำให้ที่นี่มีสีสัน ผู้คนหลากหลาย เผ่าพันธุ์ มีเสน่ห์น่ามอง ซึ่งตลาดโรงเกลือที่เต็มไปด้วยของแปลก ราคาถูก และสินค้ามือสองจากนานาประเทศเพื่อนบ้าน

จังหวัดสระแก้ว

เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทย แยกออกมาจากจังหวัดปราจีนบุรีเมื่อ พ.ศ. 2536 โดยในปัจจุบันถือเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดในภาคตะวันออก จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ประมาณ 7,195.138 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,497 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 14 ลิปดา ถึง 14 องศา 11 ลิปดาเหนือ และลองติจูดที่ 101 องศา 51 ลิปดา 56 ลิปดาตะวันออก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาทางทิศตะวันออก ยาวประมาณ 165 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ 236 กิโลเมตร จัดเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 28 ของประเทศไทย สภาพพื้นที่มีทั้ง ที่ราบ ที่ราบสูง และภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย 74 เมตร

โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ ได้แก่

อำเภอเมืองสระแก้ว
อำเภอรัญประเทศ
อำเภอโคกสูง

อำเภอวัฒนานคร
อำเภอตาพระยา
อำเภอเขาฉกรรจ์

อำเภอคลองหาด
อำเภอวังน้ำเย็น
อำเภอวังสมบูรณ์

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดบุรีรัมย์และนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทราและจันทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดกับจังหวัดปราจีนบุรี

อำเภอคลองหาด

แผนที่อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/อำเภอคลองหาด#/media/ไฟล์:Amphoe_2702.svg

คำขวัญ : คลองหาดเข้มแข็ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เศรษฐกิจพอเพียง

พิกัดภูมิศาสตร์ : 13°26'56"N 102°17'59"E

อำเภอคลองหาดตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสระแก้ว มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

- ทิศเหนือ** ติดต่อกับอำเภอเขาฉกรรจ์และอำเภอวัฒนานคร
- ทิศตะวันออก** ติดต่อกับอำเภออรัญประเทศ และจังหวัดพระตะบอง (ประเทศกัมพูชา)
- ทิศใต้** ติดต่อกับอำเภอสอยดาว (จังหวัดจันทบุรี)
- ทิศตะวันตก** ติดต่อกับอำเภอวังสมบูรณ์และอำเภอวังน้ำเย็น

บ. คลองไถ่เถื่อน
BAN KHONG KAI THUAN

บ้านคลองไถ่เถื่อน

หมู่ที่ 1 ตำบลคลองไถ่เถื่อน อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

แนะนำบ้านคลองไก่อเถื่อน

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านคลองไก่อเถื่อน ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ ลำคลองมีน้ำไหลตลอดทั้งปี มีต้นน้ำจากเขาเหลื่อม เขากกมะม่วงและเขาตาร็อก ซึ่งไหลไปทางทิศตะวันตกและมีไก่อป่าอาศัยอยู่ในช่วงฤดูแล้งเดือนเมษายน-พฤษภาคม ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว จะมีไก่อป่าเยอะมาก มาอาศัยอยู่ตามริมแนวชายคลอง จนผู้ที่ผ่านไปมาเห็นเป็นประจำ ชาวบ้านจึงได้เรียกคลองนี้ว่า “คลองไก่อป่า” หรือ “คลองไก่อเถื่อน”

ประมาณปี พ.ศ. 2513 เริ่มมีผู้คนอพยพมาอาศัย ทำมาหากินในพื้นที่ ถางป่าจับจองที่ดินเพื่อทำนา ทำไร่ ทำสวน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2516 พื้นที่บริเวณนี้มีขบวนการคอมมิวนิสต์เข้ามา มีบทบาทและปลุกระดมชาวบ้านร่วมกันต่อต้านรัฐบาล ทำให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่อย่างหวาดระแวง ต่อมาทางการก็เข้ามากวาดล้างขบวนการคอมมิวนิสต์ และจัดตั้งเป็นหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อให้ชาวบ้านได้มีที่อยู่และพื้นที่ทำมาหากิน โดยกำหนดให้เป็น “หมู่ที่ 5 บ้านคลองไก่อเถื่อน ตำบลไทยอุดม อำเภอดงนาคร จังหวัดปราจีนบุรี”

วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2528 ตำบลคลองหาดได้แยกออกจาก
อำเภอวัฒนานคร ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอคลองหาด

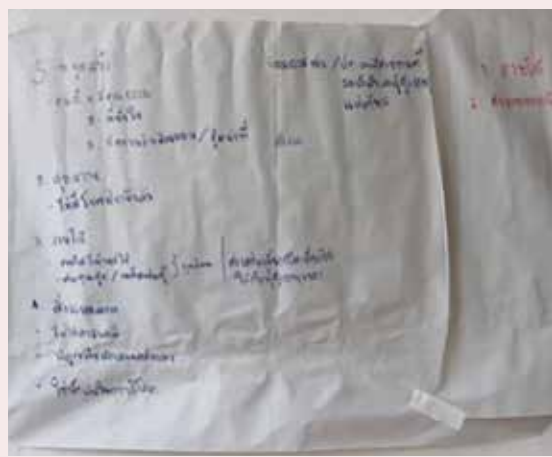
ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2533 กิ่งอำเภอคลองหาด ได้ยกระดับ
เป็นอำเภอคลองหาด และจำนวนประชากรได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้หมู่ที่ 5
บ้านคลองไถ่เดือน แยกออกเป็น 2 หมู่ โดยเพิ่ม หมู่ที่ 1 บ้านคลองไถ่เดือน
ตำบลคลองไถ่เดือน อำเภอคลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี

ต่อมาเมื่อ 1 ธันวาคม 2536 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง
จังหวัดสระแก้วขึ้น ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ 110
ตอนที่ 125 ลงวันที่ 2 กันยายน 2536 เป็นผลให้จังหวัดสระแก้ว ได้เปิด
ทำการในวันที่ 1 ธันวาคม 2536 โดยเป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย
หมู่ที่ 1 บ้านคลองไถ่เดือน จึงเปลี่ยนเป็น หมู่ที่ 1 บ้านคลองไถ่เดือน
ตำบลคลองไถ่เดือน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ในเวลาต่อมา

กระบวนการศึกษาบริบทชุมชน

คณะทำงานได้ศึกษาบริบทชุมชน ใน 4 มิติ (คนดี สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี รายได้ดี) ซึ่งใช้ขบวนการ วิธีการหลากหลายวิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เที่ยงตรงมากที่สุด ขบวนการหลัก ๆ คือ การสังเกต ซึ่งการสังเกตการณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลอีกอย่างหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อจะเข้าใจลักษณะธรรมชาติและขอบเขตของการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของปรากฏการณ์ทางสังคม และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสังคม โดยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด (Participant Observation) เป็นวิธีที่ผู้ศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต ความเชื่อ ทศนคติและพฤติกรรมต่าง ๆ และ นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การใช้ข้อมูลเอกสาร จากการศึกษาพบว่า ชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านคลองไก่อี้น ตำบลคลองไก่อี้น อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว มีการบริหารจัดการตนเองตามระบบการปกครองทั่ว ๆ ไป โดยมีการรับนโยบายการบริหารจากกรมปกครองท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อี้น และมีอีกส่วนคือการบริหารส่วนท้องที่ นำโดยกำนันประจำตำบล ซึ่งเป็นการนำนโยบายมาจัดทำแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

รูปภาพ : กระบวนการการ ค้นหาศักยภาพของชุมชนบ้านคลองไถ่เดือนแบบกลุ่ม

รูปภาพ : กระบวนการการค้นหาค้นหาศักยภาพของชุมชนบ้านคลองไถ่เลียนแบบรายบุคคล

ศักยภาพของหมู่บ้านและแนวทางการพัฒนา

1. ศักยภาพของหมู่บ้าน

1. พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีแรงงานในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำงานด้านการเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง
2. ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเองทำให้ชุมชนมีสภาพอยู่ดีมีสุข
3. มีแหล่งรับซื้อพืชผักและผลผลิตทางการเกษตร

2. ทรัพยากรของหมู่บ้านที่เป็นต้นทุน

1. มีที่ดินและมีแรงงานในพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพ ถึงแม้จะเป็นที่สปก. แต่ก็สามารถใช้ทำมาหากินได้โดยไม่ต้องเช่า
2. มีแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตร
3. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลาย เช่น สานแห และถักสวิง
4. มีการรวมตัวเป็นกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ ในการเพิ่มรายได้

3. จุดอ่อนที่ควรพัฒนา

1. การส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชนยั่งยืนตลอดชีวิตเพราะชุมชนมีศักยภาพทั้งทางด้านผู้นำและทุนทางทรัพยากร

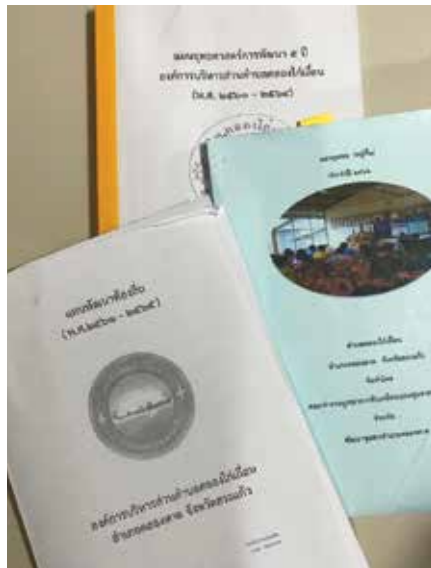
2. การส่งเสริมในด้านการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนให้มากขึ้นและให้มีความยั่งยืน เนื่องจากชุมชนอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวมากมาย อาทิเช่น ถ้ำน้ำเขาติ้ว ถ้ำเพชรโพธิ์ทอง จุดชมวิวยักษ์ทิมสยาม 05

3. การส่งเสริมในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้หลากหลายและมีความแปลกใหม่ โดดเด่น

ซึ่งจากที่ชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง ทางชุมชนได้กำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยมีการกำหนดแผนการพัฒนา ในด้านต่าง ๆ ที่จำทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนมากขึ้น เช่น

1. มีการกำหนดแผนด้านสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. มีการกำหนดแผนด้านส่งเสริมการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง
3. มีการกำหนดแผนด้านส่งเสริมการดำเนินชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. มีการกำหนดแผนด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์
5. มีการกำหนดแผนด้านส่งเสริมด้านการศึกษา
6. มีการกำหนดแผนด้านส่งเสริมด้านการมีงานทำ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาชุมชนของ หมู่ที่ 1 บ้านคลองไก่อี้น ตำบลคลองไก่อี้น อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อี้น

วิสัยทัศน์ของบ้านคลองไถ่เถื่อน

สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
โดดเด่นด้านการศึกษา พัฒนากลุ่มสตรี
เน้นสร้างรายได้ชุมชนเข้มแข็ง

ตำบลคลองไถ่เดือน “เมืองแห่งความสุข”
 ภายใต้ ๔ ดี วิถีพอเพียง
 “คนดี สุขภาพดี รายได้ดี สิ่งแวดล้อมดี”

สถานที่สำคัญของชุมชน

ถ้ำเพชรโพธิ์ไทร

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ มีป่าไม้หนาแน่น พันธุ์ไม้หายาก และสัตว์ป่านานาชนิด เป็นทั้งสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชนด้วย เนื่องจากเป็นพื้นที่สำหรับปฏิบัติธรรม ทำให้รู้สึกสงบ

โรงเรียนบ้านคลองไถ่เถื่อน

เป็นโรงเรียนประจำตำบล ที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ
ประถม-ระดับมัธยมต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไถ่เถื่อน

ที่มาของภาพ: องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไถ่เถื่อน

ซึ่งหน้าที่หลัก ๆ คือ การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม สาธารณูปโภคพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอาชีพ ส่งเสริมอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความปลอดภัยในทุก ๆ ด้าน ของชุมชน ซึ่งมีนางสาวนันทนา จันทะน้อย เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลคลองไถ่เถื่อน

มีหน้าที่บริการสาธารณสุขผสมผสาน ทั้งด้าน การสร้างเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ รวมทั้ง การจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และ สังคม

ข้อมูลพื้นฐานของบ้านคลองไถ่เถื่อน

สภาพภูมิศาสตร์

หมู่ 1 บ้านคลองไถ่เถื่อน มีเนื้อทั้งหมด 3,500 ไร่ แยกเป็น

ประเภท	จำนวน (ไร่)
มีโฉนด	-
ส.ป.ก.	3,500
น.ส. 3	-
ที่สาธารณะประโยชน์	-
ที่ป่าสงวนฯ	-
อื่น ๆ บกท.5	-

จำนวนประชากร

ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
392	354	746

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด...244...ครัวเรือน

การประกอบอาชีพของชุมชน

อาชีพ	จำนวนครัวเรือน
ทำไร่	100
ทำนา	7
ทำสวน	8
เลี้ยงสัตว์	8
รับจ้างทั่วไป	20
รับราชการ	11
บริษัท / โรงงาน	50

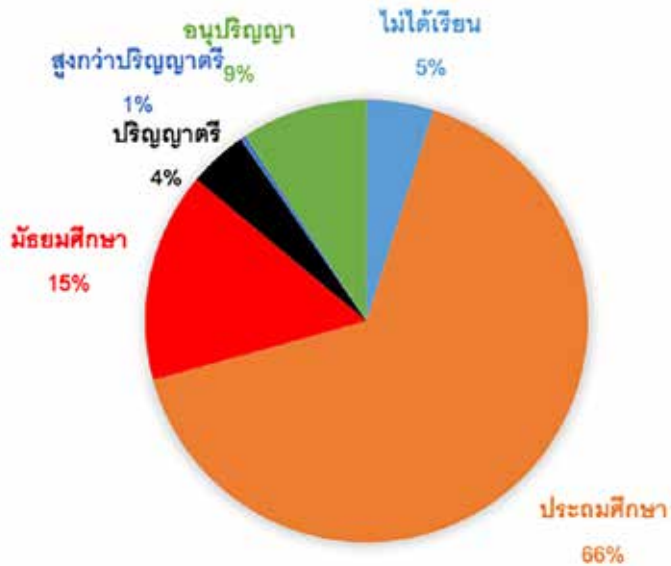
รายได้หลัก ๆ ของชุมชนจะเป็นผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ลำไย กุ้งไข่ และพืชไร่อื่น ๆ คุณภาพของดินของบ้านคลองไถ่เนียน ถือได้ว่าเป็นดินที่อุดมสมบูรณ์มากมีลักษณะดินร่วนเหมาะแก่การทำการเกษตรเป็นอย่างมาก ประกอบกับในปัจจุบันจะมีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจะมาซื้อถึงที่ แต่ราคาอาจจะมีการขึ้นลงบ้าง ตามกลไกของตลาด

ระดับการศึกษาของคนในชุมชน

ระดับการศึกษา	จำนวน
ไม่ได้เรียนหนังสือ	24
ประถมศึกษา	321
มัธยม	75
อนุปริญญา	45
ปริญญาตรี	21
สูงกว่าปริญญาตรี	2

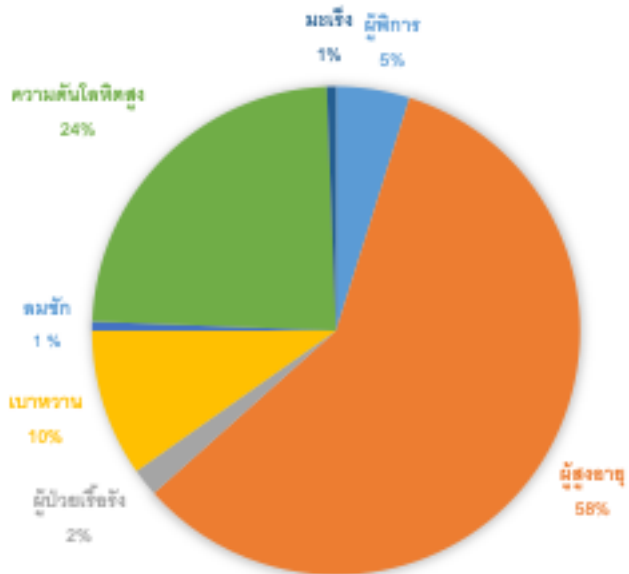
ระดับการศึกษา

สุขภาพอนามัย

ภาวะสุขอนามัย	จำนวน (คน)
ผู้พิการ	8
ผู้สูงอายุ	96
ผู้ป่วยเรื้อรัง	3
เบาหวาน	16
ลมชัก	1
ความดันโลหิตสูง	39
มะเร็ง	1

ภาวะสุขอนามัย

ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนที่ทำประจำทุกปี

คลองไถ่เดือน มีกิจกรรมด้านประเพณีและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา และถือว่าเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวคนในชุมชนและยังเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีในชุมชน ซึ่งกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ ได้แก่

1. ประเพณีทำบุญกลางบ้าน เดือน 6 ของทุกปี
2. ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ
3. กิจกรรมประเพณีตามรอบปีปฏิทิน

ทักษะฝีมือของชาวบ้านและปราชญ์ชาวบ้าน

ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่น่าสืบสานไว้ให้ชนรุ่นหลังได้สืบทอดอย่างน้อยเป็นองค์ความรู้ในการดำรงชีวิตและอาจจะต่อยอดเป็นอาชีพเสริมได้อีก

ทักษะฝีมือที่มีในชุมชน เช่น

- * การสานตะกร้าด้วยเส้นพลาสติก
- * การสานตะกร้าไม้ไผ่
- * ทำไม้กวาดทางมะพร้าว
- * การทำไม้กวาดดอกหญ้า
- * การทำขนม

ปราชญ์ชาวบ้าน

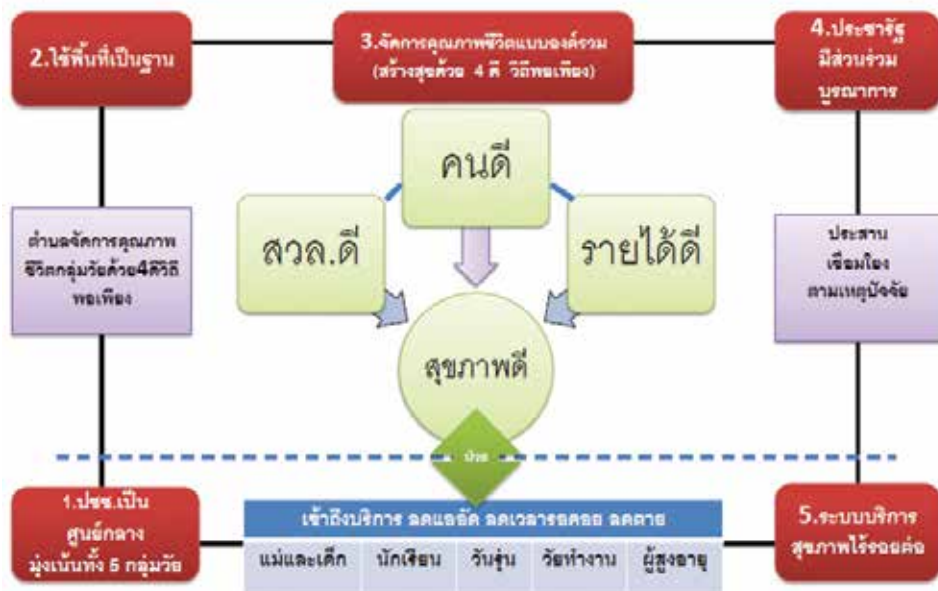
1. นายมานพ นกสว่าง	ปราชญ์ด้านช่างไม้
2. นางดารา พงษ์เทียน	ปราชญ์ด้านจักรสาน
3. นางสาวสุดาวรรณ สระทอง	ปราชญ์ด้านเย็บปัก (หมอนปักทอง)
4. นายวิรัตน์ พันธุ์สวัสดิ์	ปราชญ์ด้านการเพาะปลูก
5. นายอาคม พันธุ์สวัสดิ์	ปราชญ์ด้านขยายพันธุ์ต้นไม้
6. นางประเทือง หอกทอง	ปราชญ์ด้านการดองผลไม้
7. นางต้อย หรั่งอินทร์	ปราชญ์ด้านผลไม้กวน
8. นางสาววันเพ็ญ สุกใส	ปราชญ์ด้านอบผลไม้
9. นายสุทอน สามารถ	ปราชญ์ด้านดูดวง
10. นายยุทธศิลป์ ทิพย์มังกร	ปราชญ์ด้านหมอเป่าน้ำมัน (รักษากระดูก)
11. นางเพ็ญ ทิพย์มังกร	ปราชญ์ด้านหมอยาสมุนไพร
12. นางทวี สุทธิโยชน์	ปราชญ์ด้านหมอนวดแผนไทย
13. นางลำตวน ก้องกลางดง	ปราชญ์ด้านการใช้สมุนไพร

กระบวนการค้นหาบุคคลต้นแบบ

น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต

คณะทำงานได้ใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบในการบุคคลต้นแบบแต่ละด้าน ตามข้อกำหนดของ 4 ดีวิถีพอเพียง (คนดี สุขภาพดี รายได้ดี สิ่งแวดล้อมดี) โดยในกระบวนการค้นหา เริ่มตั้งแต่การเข้าไป มีส่วนร่วมกับชุมชน สังเกตพฤติกรรม สันทนาการกลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เพื่อค้นหาบุคคลต้นแบบในด้านต่าง ๆ ทางคณะทำงานได้ยึด Role Model ซึ่งหมายถึง คนที่เรายึดเป็นแบบอย่าง คนที่มีบุคลิก มีวิสัยทัศน์ ที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เราได้ หรือแบบอย่างในทางไม่ดีที่เราควรหลีกเลี่ยง จึงเป็นการได้มาซึ่งบุคคลต้นแบบ ด้านต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด โครงการสระแก้ว เมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง (Sa Kaeo Happiness Model) ของหมู่ 1 บ้านคลองไก่อ่เรียน

3.กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มวัยแบบองค์รวม ด้วย 4 ดี วิถีพอเพียง
Sa Kaeo Happiness Model

“คนดี” ในมุมมองของคลองไถ่เถื่อน

นายสุเทพ แจ่มหอม
กำนันตำบลคลองไถ่เถื่อน

เป็นบุคคลที่นำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ มาใช้ในการทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง และทำเป็นตัวอย่าง ให้ชาวบ้านดู และเมื่อชาวบ้านเห็นว่ามันได้ผลจริง เดี่ยวชาวบ้านก็ทำตามเอง ซึ่งเมื่อมีผลผลิตก็เอามารวมกัน วางขายรายรับที่ได้ก็แบ่งตามสัดส่วน ก็จะเกิดกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ของชุมชน

*“ หลักการบริหาร ให้คิดว่าทุกคนคือพี่น้อง
การปกครองคนต้องปกครองแบบพี่แบบน้อง
เสมือนญาติ เขาจึงจะไว้ใจและเชื่อเรา ”*

นายพิทักษ์ บุระณะ
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1
บ้านคลองไถ่เดือน

มีแนวคิดในการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมหาทางแก้ไขปัญหา เพราะสิ่งที่ทำให้ชุมชนก็คือทำให้บ้านของทุกคน เพราะฉะนั้นต้องร่วมกันรับผิดชอบ

*“ ทุกคนในชุมชน คือ ผู้นำ
ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อร่วมกันพัฒนา ”*

นางลำดวน ก້องกลางดง
ส.อบต./ประธานกลุ่มจับผ้า
และทำดอกไม้จันทน์

นางลำดวน ก້องกลางดง เป็นทั้ง ส.อบต. คลองไก่อ่เถื่อน เป็นทั้ง ประธานกลุ่มจับผ้าและทำดอกไม้จันทน์ รวมทั้งเป็นแกนนำในการทำ กิจกรรมจิตอาสาของชุมชนและเป็นผู้ที่แสวงหาแหล่งงบประมาณ เพื่อนำ มาสู่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่ม มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

*“ทำทุกอย่างด้วยใจ เพื่อพัฒนาชุมชน
ให้มีความอยู่ดี กินดี
แล้วความสุขก็จะตามมาเอง”*

“สุขภาพดี” ในมุมมองของคลองไถ่เถื่อน คือสุขภาพดีด้วยวิถีชุมชน

คุณตาบุญธรรม มาลา
ผู้ใหญ่บ้านคนแรก
ของหมู่บ้านคลองไถ่เถื่อน

มุมมองในเรื่องสุขภาพ คือการหาความสุขจากสิ่งที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว
ไม่ต้องไปดิ้นรนไขว่คว้า แค่รู้จักอยู่ รู้จักคิด รู้จักใช้ แค่นี้ก็มีความสุข สุขภาพ
ก็จะดีเอง ดีทั้งสุขภาพกาย สุขภาพใจ

“ กิน อยู่ ตามวิถี ไม่ต้องไปสรรหาสิ่งไกลตัว ”

“รายได้ดี” ในมุมมองของคลองไก่เถื่อน ด้วยความขยัน ขยันไม่มีวันอดตาย

นายวิชัย วิริวรรณ

อาชีพ ทำไร่/สวน (กล้วยไข่และปลูกผักหวาน)

นายวิชัย วิริวรรณ อาชีพ ทำไร่/สวน ปลูกกล้วยไข่และปลูกผักหวาน เรียนจบมาใหม่ ๆ ก็ทำงานบริษัท ทำอยู่ 7-8 ปี เริ่มเบื่อ ประกอบกับไม่ชอบอากาศในเมือง รู้สึกว่าตัวเองป่วยบ่อย เลยอยากกลับมาหาอะไรทำที่บ้าน เริ่มแรกก็ทำน้อย ๆ ตามกำลังที่มี พอทำไปสักกระยะจึงขยายเพิ่มขึ้น โดยใช้หลักปลูกเองขายเอง ไม่ต้องพึ่งพ่อค้าคนกลาง แต่ต้องมีความขยันในการแสวงหาตลาด

“ ทำเกษตรไม่มีวันอดตาย หากมีความขยันและอดทน
ที่สำคัญมีความสุขด้วยที่ได้ทำงานที่บ้านของตนเอง ”

นางณอม วงศ์ดี
อาชีพ ทำสวน (ผักสวนครัว)

ป้าณอม วงศ์ดี ทำอาชีพปลูกผักสวนครัว มาประมาณ 20-30 ปีแล้ว จนมีความเชี่ยวชาญชำนาญ และยังมีองค์ความรู้ด้านการสังเกตโรคต่าง ๆ ที่เกิดกับแปลงผัก สามารถวิเคราะห์และแก้ไขได้ในเบื้องต้น ก่อนที่จะลามไปทั้งแปลง การปลูกผักของป้าณอม จะปลูกตามความต้องการของตลาด จากการทำอาชีพนี้มานาน ทำให้สามารถวางแผนการปลูกผักได้อย่างดีว่าช่วงไหน ต้องปลูกผักอะไร เพื่อให้ได้ราคาสูง

**“ทำอะไรที่ตัวเองถนัด
แล้วมันจะเกิดความรักและมันก็จะยั่งยืน”**

นางวันรี วรรณษา
อาชีพ ทำสวนกล้วยไข่

ข้าววันรี วรรณษา มีอาชีพปลูกกล้วยไข่ส่งออก ซึ่งรายได้มาจากการขายกล้วยไข่เป็นหลัก ที่สนใจหันปลูกเพราะมีตลาดรองรับ รายได้ก็พอเลี้ยงดูครอบครัวได้

“ มีโอกาส ต้องรีบทำ
เปิดใจรับฟังทุกคำแนะนำ เพื่อเป็นแนวทาง”

กลุ่มอาชีพเด่น สร้างรายได้ของชุมชน

หมู่ 1 บ้านคลองไถ่เถื่อน มีอาชีพในชุมชนที่สร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนอยู่หลายกลุ่มอาชีพ อาทิ เช่น กลุ่มทำขนม กลุ่มอาชีพสานตะกร้าพลาสติก กลุ่มอาชีพทำดอกไม้จันทน์, จีบจิบระบาย โดยการบริหารจัดการจะดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจ โดยจะกฎ กติกา ที่ชัดเจน ในการบริหารจัดการ

อาชีพทำขนม

กลุ่มอาชีพสานตะกร้าพลาสติก

กลุ่มอาชีพทำดอกไม้จันทน์, จั๊ปปี้ระบาย

เป็นรายได้เสริมของชุมชน ซึ่งทางกลุ่มจะรับจั๊ปปี้ผ้าตามงานต่าง ๆ ของชุมชนและชุมชนใกล้เคียง

“สิ่งแวดล้อมดี” ชุมชนสิ่งแวดล้อมดี

หมู่ 1 บ้านคลองไถ่เถื่อน จัดได้ว่าเป็นชุมชนที่มีสิ่งแวดล้อมดี เพราะทุก ๆ บ้านจะมีการดูแลบ้านตัวเองให้มีความสะอาด ระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ อีกทั้งชุมชนยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น

กิจกรรมสุขภาพดีที่หน้าบ้าน จัดกิจกรรมประกวดหน้าบ้านน่ามอง

กิจกรรม รมรงค์การป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยร่วมทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง

กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาป่าชุมชน

ตลาดนัดชุมชน บ้านคลองไถ่เถื่อน

ตลาดนัดชุมชน จะมีทุกวันพุธและวันอาทิตย์ เป็นพื้นที่ส่วนรวมของ ตำบลคลองไถ่เถื่อน ซึ่งคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงจะนำพืชผักผลไม้ ที่ปลูกไว้ที่บ้านของตัวเองนำออกมาขาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผักปลอดสาร เพราะชุมชนจะปลูกไว้เพื่อเอาไว้กินเอง หากเหลือก็จะนำมาขาย ในราคาถูก

“ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เหลือก็ขาย แบ่งปัน”

รางวัลแห่งความภูมิใจ

ในปี 2562 หมู่ที่ 1 บ้านคลองไก่อีถื่อน ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนหมู่บ้านตัวอย่าง 4 ดี วิถีพอเพียงของจังหวัดสระแก้ว รองชนะเลิศ อันดับ 2 ในงานมหกรรมสระแก้วเมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 3-5 กันยายน 2562 ณ ศูนย์ 4 ดี วิถีพอเพียง ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว ซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับจังหวัดสระแก้ว ซึ่งรางวัลที่ได้มานี้แสดงให้เห็นว่า ชุมชนบ้านคลองไก่อีถื่อนเป็นชุมชนที่มีความสุขภายใต้ความพอเพียง...

รอยยิ้ม ความสุข ของคนในชุมชน

ชุมชนคลองไถ่เถื่อน มีบริบทที่มีความดั้งเดิมของวิถีชีวิต มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน มีความภูมิใจที่เกิดในผืนแผ่นดินไทย และยังยึดความพอเพียงในการดำเนินชีวิต

แหล่งท่องเที่ยวแนะนำของชุมชน

ในพื้นที่หมู่ที่ 1 บ้านคลองไถ่เถื่อน มีร้านกาแฟที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ “สวนกำนันเทพ” เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่กำลังเป็นที่นิยมของคนรักธรรมชาติและสุขภาพ ซึ่งมีเครื่องดื่มยอดนิยมคือน้ำมัลเบอร์รี่ปั่นสด ๆ ที่เก็บสดใหม่ทุกวัน และภายในสวนยังอนุญาตให้เข้าเดินชม ถ่ายรูปสวย ๆ กับต้นมัลเบอร์รี่ ถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อน ที่น่าสนใจมากเลยทีเดียว

สาส์นจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองไถ่เถื่อน

นางสาวนันทนา จันทะน้อย

“สร้างพลังความสุข แบบยั่งยืน ของคนคลองไถ่เถื่อน ด้วย 4 ดี
วิถีพอเพียง ความพอเพียง ถือเป็นเกาะป้องกันความทุกข์ต่าง ๆ ทุกข์จาก
ความอยากได้ อยากมี ที่เกินความจำเป็น เกินกำลังของตนเอง เพราะฉะนั้น
ถ้าทุกคนยึดหลักความพอเพียงแล้ว ก็จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

ชายแดนเบื่องบูรพา
ปางามน้ำตกสวย
มากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ
ย่านการค้าไทย-กัมพูชา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว

เลขที่ 1177 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเกษม

อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27000

โทรศัพท์ : 037-447-043 โทรสาร : 037-447-111

Website : www.sk.vru.ac.th